

De spanningsboog (Learningzone)

Er zijn twee soorten spanning: actiespanning en psychologische spanning.

Bij actiespanning wordt het verhaal spannend door wat er direct gebeurt. Zo kan de hoofdpersoon betrapd en bedreigd worden.

Bij psychologische spanning gaat het om de gedachten en gevoelens van de hoofdpersoon. Het gaat om de angst voor wat er zou kunnen gebeuren. Vaak mondt psychologische spanning uit in actiespanning.

Spanning kan worden gecreëerd door:

- Informatie achterhouden en die stukje bij beetje vrijgeven. Dit is ook soms retardering genoemd
- De lezer nieuwsgierig maken naar de afloop door hem te laten vooruitblikken in de toekomst
- De lezer meer laten weten dan een personage (het *Jan Klaassen-syndroom*) met centraal de vraag of het personage het gevaar tijdig zal ontdekken
- De lezer telkens net genoeg nieuwe informatie geven, zodat die zich steeds weer een andere afloop van het verhaal kan voorstellen
- De lezer opzadelen met nieuwe vragen telkens als hij een vraag oplost
- Werken met [cliffhangers](#). De schrijver breekt het verhaal op een cruciaal moment af door een nieuw hoofdstuk te beginnen en plotseling een andere verhaallijn begint uit te werken.
- De lezer informatie geven die hij in feite niet nodig heeft en hem zo op het verkeerde been zetten. In het [jargon](#) heet dat een [red herring](#).

Een verhaal is vaak opgebouwd uit **spanningsbogen**. Een spanningsboog is de periode tussen het begin en einde van de spanning. Zo begint een spanningsboog als iemand wordt aangevallen en eindigt op het moment dat hij zijn tegenstander verslaat.

Spanning ontstaat als iemand zich ergens zorgen over gaat maken. Die iemand hoeft niet eens een van je personages te zijn, maar in ieder geval wel je lezer. Je lezer moet willen weten hoe het verhaal verder gaat, je passages moeten vragen oproepen: hoe gaat dit aflopen? Hoe gaat hij dit oplossen? Komt dit nog wel goed?

Spanningsboog' is de aanduiding voor het stapje voor stapje steeds verder opvoeren van spanning naar het hoogste punt: de climax. In die climax voltrekt zich het noodlot of ontsnapt je held er op het nippertje aan, ontsnapt iemand op het nippertje aan de aanstormende trein, ontdekt je protagonist net op tijd het complot.